

Історія українського війська

*Подивіться лишень добре, прочитайте знову
Тую славу... та читайте од слова до слова,
Не минайте ані титли, ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте тоді себе: що ми?..*
Тарас Шевченко

З давніх-давен аж до новітніх часів, через свої багатства й незахищеність, Україна, більше ніж будь-яка країна Європи, зазнавала спустошливих нападів і завоювань. Тому тема чужоземного поневолення й боротьби за незалежність стала провідною в її історії.

Історія українського війська сягає тих часів, коли наші пращури вперше були змушені взятися за зброю, щоб боронити життя і свободу свого народу.

Військове мистецтво набуло значного рівня за часів Київської держави. Наші предки давали гідну відсіч ворогам та залишили про себе пам'ять у середньовічній історії як хоробрі й мужні воїни. Яскравий взірець цього князь Святослав та його дружинники. Коли під час війни з візантійцями русичі потрапили у скрутне становище і мусили вибирати між життям і смертю, промовив князь до своїх воїнів: *«Не посоромимо землі Руської, а ляжемо тут кістьми, бо мертвий сорому не має. Коли ж побіжимо, то сором нам. Тож не маємо втікати, а станемо кріпко, я ж попереду вас піду. А коли моя голова поляже, то про свої думайте самі.»* І сказали воїни: *«Де твоя голова поляже, там і наші положим.»* Ось такі свідчення залишив Іпатіївський літопис.

Слово о полку Ігоревім . – К. : Веселка, 2008. – 132 с.

Поема «Слово о полку Ігоревім» розповідає нам про похід князя Ігоря на ворога з метою «списа переломити кінець поля половецького».

Українське козацтво успадкувало від своїх попередників - дружинного лицарства - головні засади військового Кодексу честі : патріотизм і звитягу, мужність і героїзм, хоробрість і кмітливість, вірність і великодушність. « У нас над усе – честь і слава, військова справа, щоб і себе на сміх не дати, і ворогів під ноги топтати» . – говорили на Січі. Бойове мистецтво козаків славалося в усьому світі. Для багатьох країн того часу вважалося почесним, щоб їх кордони охороняли професійні і відважні люди - козаки. Саме тому їх запрошували на військову службу володарі низки європейських країн.

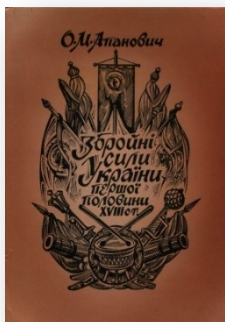

Козацькі ватажки та гетьмани України / упоряд. : Я. Мельничук, Б. Карабін. – Львів : Редакційно-видавничий відділ, 1991. – 173 с.

Ця книга – свого роду хрестоматія з історії козащини, що містить життєписи найславніших її ватажків - доблесних і звитяжних воїнів.

Українське козацтво функціонувало не лише як національні збройні сили, але й як фундатор української держави. Запорізька Січ, яка безперечно вела важку збройну боротьбу за незалежність України, за свою віру і свободу, є яскравим прикладом значення армії для держави. З одного боку вона живим бастионом захищала землі від турків і татар, з другого – від поляків.

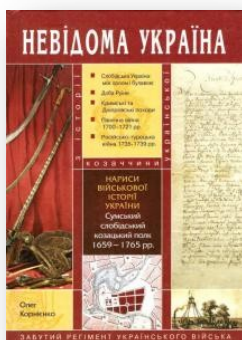
Апанович, О. Збройні сили України першої половини XVIII ст. / О. Апанович. – Дніпропетровськ : Січ, 2004. – 229 с.

В монографії дається характеристика збройних сил України в першій половині XVIII ст., досліджуються комплектування, мобілізація, організація озброєння, та забезпечення українського козацького війська, сторожова та допоміжна служба в Україні.

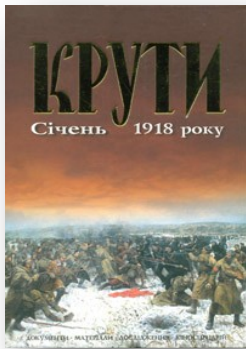
Окреме місце у військовій історії України займають слобідські полки. На їх долю випали трагічні часи Руїни, несення спільної із запорозьким козацтвом прикордонної служби на степових бекетах, героїчна боротьба проти турецько-татарської агресії, яку вони здійснювали пліч-о-пліч із реєстровим та охотницьким гетьманським військом і російською армією.

Корнієнко, О. Нариси військової історії України. Сумський слобідський козацький полк 1659-1765 рр. / О. Корнієнко. – К. : Наш час, 2008. – 487 с.

Книгу присвячено військовій історії одного з п'яти слобідських полків.

29 січня 1918 року відбулася надзвичайно трагічна подія в українській історії – бій під Крутами. Уряд УНР, опинившись без війська, кинув на протистояння з російською армією, що йшла на Київ, кілька сотень студентів і гімназистів. Майже всі вони полягли у нерівному бою. Ця героїчна й водночас трагічна подія знаменувала початок нової епохи національного пробудження українців, усвідомлення права жити на власній землі та святого обов'язку — боронити її.

Крути : збірка у пам'ять героїв Крут / упоряд. : О. Зінкевич, Н. Зінкевич. – К. : Смолоскип, 2008. – 419 с.

До збірки увійшли історичні матеріали і статті, художні твори, публіцистика різних часів та спогади нечисленних учасників бою, яким вдалося вижити.

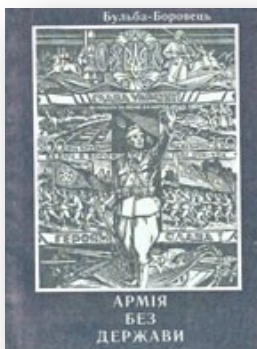
Український народ зробив величезний внесок у перемогу над нацизмом. З перших днів вторгнення вермахту на територію СРСР Україна стала ареною запеклих бойових дій. Українці воювали з нацистами в лавах озброєних сил СРСР, радянських партизанських з'єднаннях, у загонах УПА, серед французького, югославського, словацького опору.

Герої визволення України / авт.-упоряд. П. Машовець. – К. : Україна, 2007. – 107 с.

Видання містить інформацію про видатних воєначальників і полководців, які боронили і визволяли українську землю від німецько-фашистських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни.

Воїни УПА вели збройну боротьбу як із гітлерівськими, так і зі сталінськими «визволителями», не підпорядковуючись жодній політичній партії. Українська повстанська армія мала чітку структуру з жорсткою субординацією, розкладом та суворою дисципліною. Багато істориків досліджують УПА – як ідеальний приклад підпільної організації.

Бульба- Боровець, Т. Армія без держави / Т. Бульба-Боровець. – Львів : Поклик сумління, 1993. – 164 с.

Спогади отамана «Поліської Січі» заповнюють прогалину в наших знаннях про події періоду німецько-фашистської окупації.

Вся історія державності України тісно пов'язана з утворенням і розвитком тих чи інших військових формацій, які забезпечували державний лад, захист та безпеку громадян як від зовнішніх агресорів, так і від внутрішніх дестабілізуючих факторів.

Історія Українського війська (від княжих часів до 20-х років XX ст.) / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів та ін. . – Вид. 4-те, змінене і доп. – Львів : Світ, 1992. – 712 с.

В книзі розповідається про організацію українських військових формувань від давніх княжих часів до перших десятиліть XX ст., аналізується розвиток української військової стратегії і тактики, участь українських військ у конкретних бойових операціях.

Українські воїни завжди були надійними захисниками, відданими патріотами, для яких честь, свобода і незалежність далеко не порожній звук. Ця першооснова, що генетично передавалася через століття, стала гаслом запорізьких козаків, гайдамаків, січових стрільців, воїнів УПА, підтримувала і надихала на боротьбу за відновлення Української держави у XX столітті.

Література з фонду НБ ЧНТУ (корпус 11)